СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 212. Джерзи Сити, Н. Дж., середа, 12. вересня, 1928. VOL. XXXVI. No. 212. Jersey City, N. J., Wednesday, September 12, 1928. THREE CENTS.

КОМУНІЗМ РОЗБИВАЄ РОБІТНИЧІ ЮНІЇ

КРОВАВІ БІЙКИ МІЖ КРИЛАМИ РОБІТНИЧИХ ЮНІЙ.

БОСТОН, 10. вересня. — Тут зібралася нині конвенція юнії мулярів, каменярів і пластерів. На конвенцію приїхало коло пів тисячки делегатів.

Вилієм Бовен, президент юнії, отворив конвенцію довшою промовою, в котрій говорив про ріжні питання, які юнії прийшлося розвязувати. Між сими питаннями він згадував ріжні суперечки з другими юніями, суперечки між ріжними національностями юнії, а головно сварку з комуністами. Він виступав проти комуністів як проти ворогів юнії.

НЮ ЙОРК, 10. вересня. — Між правим і лівим крилом місцевої юнії різницьких помічників прийшло нині коло одної ятки в Бруклині до кровавої бійки.

Властитель крамниці, який досі наймав звичайно тільки „правих" робітників, наняв несподівано одного „лівого". Коли провідник правого крила докоряв властителеви крамниці, „лівий" робітник зателефонував до свого бюра, та закликав собі поміч, бо він „сподієтся клопоту". Бюро вислало трох робітників, але коли проти них виїхало пятьох з „правого" крила, вони втікли з виімком одного, котрий виняв ніж та станув до бійки з переважаючим числом противників. У бійці він побив одного з „правих" так, що сей помер; він самий відніс тільки легку рану.

РОВЛЕНД ПОБІДНИКОМ НА ПЕРЕГОНАХ ЛЕТУНІВ.

ПЕРЕЛЕТІВ У ПОПЕРЕК АМЕРИКУ ЗА 26 ГОДИН.

МАЙНЗ ФІЛД, Лос Анджелес, 10. вересня. — Перегони американських летунів упоперек Злучених Держав покінчилися нині коло пів до третої години сполудня. Перший приїхав Ровленд, а зараз кілька секунд за ним Дейк.

Ровлендови здається й буде признана надгорода за перегони. Відбув він дорогу, що виносить $3,200 миль, за 26 і пів години.

РЕПУБЛИКАНСЬКА ПОБІДА В СТЕЙТІ МЕЙН.

КАТОЛИЦЬКИЙ ЕПИСКОП ПРИКАЗУЄ СВЯЩЕНИКАМ ДЕРЖАТИСЬ ДАЛЕКО ВІД ВИБОРЧОЇ ПОЛІТИКИ.

ВАШИНГТОН, 10. вересня. — Републиканці незвичайно одушевлені побідою своєї партії при виборах у стейті Мейн. Вони вибрали свого губернатора стейту та свого федерального сенатора. Сі вибори проголошують вони як заповідь великої републиканської побіди при президіяльних виборах.

Джеймз Грифин, римо-католицький епископ у місті Спрінгфілді, в стейті Илинойсі, приказав своїм священикам держатися осторонь від політики підчас теперішних президіяльних виборів.

ГЕФЛИН УЖЕ ГОТОВИТЬСЯ ДО МУЧЕНИЧОЇ СМЕРТИ.

ПИТСБУРГ, Па., 10. вересня. — Томас Гефлин, демократичний сенатор з Алабами, відомий зі своїх виступів проти Ал. Смита й других католиків, виголосив тут перед якими 10,000 кленсменами горячу промову, в якій знова звертався проти католиків.

Закидав він католикам, що вони забили мексиканського президента Обрегона та мексиканського летуна Карансу, що загинув підчас повороту з Ню Йорку в Мексико. Він підсував своїм слухачам, що й він сподієтся якогось замаху католиків проти себе, та впевняв слухачів, що він готов на мученичу смерть, якою загинули американські президенти Лінколн, Гарфілд і Меккінлі та мексиканський президент Обрегон.

КЕЛОГ ВЕРНУВ В АМЕРИКУ.

ВАШИНГТКН, 10. вересня. — Американський секретар стейту Келог уже вернув зі своєї подорожи до Европи, куди він їздив підписувати договір проти війни.

У своїй першій розмові з ґазетярами говорив він, що він дуже вдоволений зі сього договору, та висказував надію, що демократи не будуть робити з документу партійної справи.

ПЕРЕПЛИВ ОКЕАН В ЛОДЦІ.

САН ХУАН, Порто Ріко, 10. вересня. — Капітан Франц Ромер, 29-літний німецький моряк, що виїхав свого часу з Лізбони до Ню Йорку в своїм складаним гумовім човні, прибув сюди та виїзджає звідси в дорогу до Флориди. Сподієтьcя добитись до Флориди за десять днів, коли погода йому допише.

На своїй лодці має він мотор і вітрила, але досі вживав він тільки вітрил. При добрім вітрі лодка може плисти зі скоростю 4 миль на годину.

У розмові з ґазетярами заявив він, що, доконавши свого наміру доспішно, він возьметься за перо, щоби описати свою самотну подорож почерез Атлянтійський океан.

ДІСТАЛА ВІДШКОДОВАННЄ ЗА СИВИНУ.

СКРЕНТОН, Па., 10. вересня. — У місцевому повітовому суді відбулася розправа, в якій панна Марія Мегейді з Арчболда позивала один сальон краси за відшкодованнє за сиве волосся. Позовничка пішла до сальону краси, щоби перемалювати собі волосся на другу краску. Замісць сього волосся її під упливом електричного світла, якого уживано в сальоні, посивіло. Кромі сього вона мала болючі попарення шкіри на голові.

Лава присяжних суддів признала їй $2,300 відшкодовання.

ЧИ ПОДРУЖА ВІРНІСТЬ СЕРЕД ЗВІРЯТ?

НЮ ЙОРК, 9. вересня. — Минувшого тижня згинула тут у місцевім парку морська львиця. Від її смерти її самець не хотів принимати ніякої поживи. По десятьох днях він погиб з голоду.

КАЖУТЬ, ЩО 2,000,000 ЖИДІВ НА УКРАЇНІ ВМИРАЮТЬ.

ЛОНДОН, 9. вересня. — Відбуваючася тут річна конференція Федерації Запомогових Жидівських Організацій дістала від совітської влади вістку, що на Україні 2,000,000 Жидів умирають з голоду.

ЗУДАРЕННЯ КОРАБЛІВ У НІМЕЧЧИНІ.

ГАМБУРГ, 9. вересня. — На ріці Лабі зударилися зі собою два прогулькові кораблі. Підчас катастрофи згинуло троє людей.

На щастє для більше ушкодженого корабля недалеко від місця випадку находився британський корабель, який сейчас посунув ушкоджений корабель до берега та в сей спосіб виратував богато людей від затоплення.

ДОБАЧИЛИ ЧУЖЕ ПІД ЛІСОМ.

Англія і Франція інтервенювали в Болгарії в справі македонської організації. Поставили домагання, щоби Болгарія цю організацію у себе розвязала, поарештувала провідників комітету і порозумілася з Югославією щодо запезпечення границі, щоб члени організації не могли втечи з краю.

ЯК В ГОЛОВУ ПРИПІКАЄ, — ТО ПОЛЬЩА ПО ОДЕСУ СЯГАЄ.

Що то не видумують ті світові політики, щоби тільки собі печеню мати і забезпечити те, що здобули! Але вже певно дуже в голову припекло того політика, який в одній англійській ґазеті радить, щоби Польщі відібрати Горішний Шлеськ і коридор для Німеччини, а за те дати Польщі пристань Кляйпеду, що тепер належить до Литви, й Одесу, українську пристань над Чорним морем. Тим способом той сиромудрий політик хоче забезпечити мир на Сході Европи. Але самі німецькі ґазети пишуть, що це дуреньство і фантазія, бо дежби Литва й Україна згодилися на те, щоби Польща над ними старшувала в їх землях! А ми скажемо: Ну — ну! Дай їм, Боже, розум, щоби ще таке зробили, то зачаласьби файна коломийка!

КАТАСТРОФА ПАРИЖСЬКОГО КУРІЄРА.

Поспішний поїзд Париж—Сан Брі вискочив із шин, вїзджаючи на двірець. Паровик і тендер вивернулися, три особові вози й почтовий наїхали на себе. Сім осіб вбитих, 11 ранених. Жертвами катастрофи впали в першу чергу почтові службовці, що їхали в поїзді.

НЕ ПИЙТЕ ЗА ОВОЧАМИ ВОДИ.

Питтє води після їди овочів спричиняє тяжкі жолудкові болі тим, що головно черешні й аґрести (веприни) наслідком води ще раз побільшують свій обєм у жолудку, що спричиняє небезпечне розширення жолудка, болі, довше ослаблення, ба навіть часто і смерть. Такому захворілому потрібно поживу сейчас викинути. Коли так не станеться, настає квашення, яке спричиняє тяжке зіпсовання, споживаючих органів та зіслаблення черева. Тому уважайте всі на себе, а головно діти.

ЛЮБОВ ЛЮБИТЬ, ЛЮБОВ ГУБИТЬ.

У Волковицях, пов. Гусятин, служив у якоїсь Гусарчикової 35-літний Микола Коховський. Він залюбився у своїй господині, хоча вона мала 60 літ! Вона намовила його, щоби вбив Жида Ліблінга, а той її послухав і вбив Жида. Це було перед пятьма роками, і булоби пропало, але як всяка любов кінчиться, так і ця. Гусарчикова щось посварилася з Миколою і зрадила, що він убив Жида. Тепер арештували не лише його, але і її.

ЗБОРИ В РІЦІ.

В Железовіцах у Чехословаччині дня 6. липня 1928 року селяне хотіли влаштувати віче. Жандарми їх розігнали. Селяне пішли над ріку Грон, розібралися, влізли до води, промовця висадили на плечі двох селян і відбували віче. Жандарми бігали по березі ріки і приказували розійтися, але селяне не послухали. Заки жандарми порадилися що робити — тай нічого не врадили — селяне зробили у воді віче, викупались і пішли до дому.

СИН РАБІНА З КОМАРНА „СТРЕФИВСЯ".

Жиди нарікають і жалують, що син комарнянського рабіна — „чудотворця", Шулим Сафрін, не може бути наслідником свого батька, бо він неморальний. Всі знають про його залицяння до жінок, хоча він уже має 40 літ і свою жінку й діти. Недавно, як у Львові вмер львівський рабін, Шулим приїхав на похорон як делеґат комарнянського рабіна, свого батька. Та замісць молитися, він пішов собі до готелю і замовив таку жінку, що кождого любить. Ціле Комарно огірчене.

НАПАД БАНДИТІВ НА УКРАЇНСЬКИЙ БАЗАР.

На „Український Базар", книгарню під числом 806 Мейн Ст. у Вінніпеґу, напали в середу 22. серпня у вечер два молоді бандити й ограбили одного з властителів, В. Біленького, на яких 130 долярів. Вони прийшли ніби купувати рекорди, і коли побачили відповідну хвилю, один з них наставив до Біленького револьвер і приказав йому піднести руки догори, а другий перешукав його кишені і забрав з них готівкою около 80 долярів та годинник, фонтанове перо і другі річи вартости коло 30 долярів. Бандитів досі не зловлено.

СПЛЯЧКА ЯК НАСЛІДОК ЩЕПЛЕННЯ.

Комісії здоровля Ліги Націй в Женеві звернено увагу на те, що страшна недуга сплячки розвивається з причини щеплення, що має недопустити до инших недуг. Кілька країн, а головно Англія та Голяндія, повідомили Ліґу про ріжні випадки, коли сплячка була наслідком щеплення. В Голяндії дійшло до того, що примусове щеплення віспи в публичних школах припинено на один рік.

СЛАВЯНСЬКЕ ІМЯ НАБУВАЄ СЛАВИ.

Славянське імя набуває слави вже й у Канаді. В Пері Савнд, Онт., арештовано Івана Боровського за звязь з обрабованням почтового вагона в сіпіярськім поїзді з Вінніпеґу до Торонто в суботу, 18. серпня. В дійсности одначе проти нього є далеко поважнійше обвинувачення за душогубство. Бандити, втікаючи зі зрабованими грішми, застрягли в рові і попросили сусідного фармера Джексона, щоби їх витягнув. Підчас сего надігнала погоня і Боровський, відстрілюючися, мав застрілити фармера. Боровський упевняє, що він не брав участи в рабунковім нападі, але що вкрав автомобіль у якихсь незнакомих людей, Шведа та Італіянця, і тому — на автомобілі найшли зрабовані гроші.

ҐЕНЕРАЛ МИВ НАЧИННЯ В ГОТЕЛИ.

Нема що дивуватися, коли чужинець-іміґрант, який колись бачив ліпші часи, опиниться в Америці при простій роботі. Коли одначе британський ґенерал дійде в Канаді до того, що мусить взятися до найпростійшої роботи, то таки дивно. А до того дійшов бриґадієр-ґенерал Чарлз Генрі Ґоф. Уроджений в Англії, він дослужився в Австралії до ранґи ґенерала. По війні виїхав до Злучених Держав і недавно перенісся до Квебеку. Коли одначе зачав тут шукати за заняттям, показалося, що се не така легка справа. Біда приневолила його наконець приняти становище помивача начиння в однім готели. Довідався про се один тамошній дневник, зробив з того історію і наслідок того був, що ґенералови зараз дали роботу більше відповідну його колишньому становищу, а саме в канцелярії одної корабельної компанії.

НІМЦІ ЗАСУДИЛИ ЗРАДНИЦЮ АНҐЛІЧАНКИ.

В Ляйпціґу, Німеччина, засуджено 24. серпня на два і пів року тюрми за шпіонажу в користь Франції Матильду Зайнебек, про яку говориться, що то вона зрадила підчас війни Анґлічанку Едиту Кейвел. Едита Кейвел, що служила як доглядачка хорих в однім з військових шпиталів в Бельгії, помагала втікаючим англійським жовнірам і коли се викрилося, Німці розстріляли її.

АНГЛІЯ Й ФРАНЦІЯ ЗАКЛЮЧИЛИ МОРСЬКИЙ ДОГОВІР

БРІЯН ВИСТУПАЄ ПРОТИ НІМЕЧЧИНИ.

ЖЕНЕВА, 10. вересня. — Французький міністер заграничних справ Арістід Бріян признав нині підчас промови перед Ліґою Народів, що Франція заключила тайний договір з Анґлією про морські справи, але запевняв, що сей договір буде предложений Лізі Народів.

Вістка про се викликала в Німеччині сильне обурення. Ще більше обурена німецька публична опінія на острі слова критики, з якими Бріян звертався проти Німеччини.

Німецькі ґазети кажуть, що дух гордого побідника у Франції ще не пережився, та що міжнародний договір проти війни властиво супроти сього не має великого значіння.

Підчас виборів до ради Ліґи Народів вибрано на три роки Еспанію, Венесуелю й Персію. Еспанія за своє нове приступленнє до Ліґи дістала щось в роді постійного місця в раді, бо їй дано право в президії з правом нового вибору.

АНҐЛІЯ ПРОТИ ЗВОРОТУ РЕНЩИНИ НІМЕЧЧИНІ.

ЖДЕ НА УСТУПСТВА ЗІ СТОРОНИ НІМЕЧЧИНИ.

ЛОНДОН, 10. вересня. — Анґлійський уряд дав до зрозуміння, що він вповні годиться на погляди Франції щодо звороту Ренщини Німеччині.

Анґлія стоїть на становищи докладного виконання версайського договору. Вона сподієтся, що Німеччина зробить Анґлії й Франції якесь нове уступство за відступленнє Ренщини

СВЯТКУЮТЬ ПАМЯТЬ ПИСЬМЕННИКА, А ПЕРЕСЛІДУЮТЬ ЙОГО РОДИНУ.

ДОЧКА ТОЛСТОГО РЕЗИҐНУЄ З УРЯДІВ.

РИҐА, 10. вересня. — Дочка московського письменника Толстого, Александра, вислала до большевицького уряду резиґнацію зі всіх своїх урядів, просячи о дозвіл задержати тільки становище кураторки музею Толстого в Ясній Поляні.

За причину сеї резиґнації подала вона демаґоґічну аґітацію місцевого совіту, звернену проти „ґрафів, ґрафинь і їх заговорів". Сі комуністи обжаловують Александру Толстой, що вона не пускає своїх дітий до комуністичної організації.

На донос місцевих комуністів до центральних властий уряд уже встановляв був комісії для розслідження справи, і сі приходили все до переконання, що закиди неправдиві; мимо сього доноси йшли далі.

НЕБУВАЛИЙ АВТОМОБІЛЕВИЙ ВИПАДОК У ФРАНЦІЇ.

18 ЖОВНІРІВ РАНЕНИХ У ОДНІМ ВИПАДКУ ОДНИМ АВТОМ

ПАРИЖ, 10. вересня. — Недалеко від Версаю під Парижом наїхав автомобіль, кермований відомим перегоновим шофером Фуртульом, на відділ жовнірів, стоячий коло дороги. У відділі було 18 жовнірів, а як автомобіль переїхав по них, з них стояв усего на власних ногах один жовнірів.

Всіх їх відставлено до шпиталя тяжко раненими. Фельдфебель, що командував відділом, відніс найтяжчу рану, і здається, помре.

ЛІСТА СМЕРТИЙ В ІТАЛІЙСЬКІЙ КАТОСТРОФІ СЯГАЄ 21.

РИМ, 10. вересня. — Наслідком випадку на перегонах о велику надгороду світа згинуло досі 21 осіб.

Тяжко ранених осіб було 26. Між ними є й Американці й Американки. З них в шпиталях померло двоє.

НІМЕЧЧИНА Й ПОЛЬЩА РОБЛЯТЬ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР.

ВАРШАВА, 10. вересня. — Між Німеччиною та Польщею ведуться тепер переговори за заключенне торговельного договору.

Польща не сподієтся від сього договору ніяких економічних користий, бо її промисли не можуть конкурувати з високо розвиненими промислами Німеччини, але договір може мати поважні наслідки політичні, головно о скільки ходить о Поляків під Німеччиною та Німців під Польщею.

СМЕРТЬ ПАЛОМНИЧОК В ІТАЛІЇ.

РИМ, 10. вересня. — Коли процесія католицьких прочанок наближалася до церкви Богоматери Прощення в Пітіліяно, між містами Орбетельо та Орвієто, заломилася під процесією дорога, підорвана водою. Наслідком нещастя на місци загинули дві жінки, а дві другі віднесли тяжкі ушкодження тіла.

КАТАСТРОФА В ЦЕРКВІ.

ОРГАН-ҐАЗІ, Анатолія, Туреччина, 10. вересня. — Недалеко від міста Бруси завалилася підчас полудневого богослуження мошея (турецька церква). На місци загинуло двоє людий, а кількадесятеро вийшло з поважними покаліченнями.

Довколичне населенне сильно забобонне та добачує в сьому нещастю божу кару.

ЗЕЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА В ЧЕХІЇ.

ПРАГА, 10. вересня. — Недалеко від стації Заяцеї, коло Лунденберга, що лежить на дорозі з Відня до Берна, зударилися поїзди. Підчас катастрофи вмерло на місци 10 людий.

Число покалічених доходить до сотки.

ВЕРЕСЕНЬ — МІСЯЦЬ СИРОТИНЦЯ-ЗАХИСТУ У. Н. СОЮЗА

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОЧАТОК ШКІЛЬНОГО РОКУ

Сими днями починається в американських школах новий шкільний рік. В одному Ню Йорку полине міліон шкільної дітвори в публичні школи, а яких двайцять разів стільки піде дітий по других містах і селах Злучених Держав. Кількаміліонова маса залле шкільні салі, щоби вчитися відомостий, які нині вважається тут конечно потрібними для життя.

Будуть очевидно між сими міліонами дітий й діти українських іміґрантів. Деякі з них будуть, бо вони самі вже розуміють потребу науки; будуть другі, бо їх родичі сю вагу розуміють; будуть наконець треті, хоча ні вони ні їх родичі й опікуни сеї ваги не розуміють, але просто тому, бо американський закон так приписує. З огляду на сей державний примус буде зовсім зайво пригадувати родичам про потребу висилки дітий до американських шкіл.

Звернути однак треба при тій нагоді увагу родичів на другі американські школи, а саме на ті школи, щодо котрих державного примусу нема. Себто школи висші та колеґії („гай скулз" та „каледжиз"). І в ті школи попадають діти українських іміґрантів, як се видно з вісток, подаваних час від часу при кінці року про закінчення школи школярами й школярками. Як видно з тих вісток, українських дітий по висших американських школах ще дуже мало. В порівнанню з числом дітий других іміґрантських ґруп занадто мало. Навіть як зрівняти число наших дітий з дітьми таких мало просвічених ґруп, як Поляків, Словаків, ба навіть Муринів, то й тоді воно за мале.

Які причини сього недбальства, тяжко сказати. Декотрих родичів певно здержують ріжні родинні та маєткові клопоти. Других може брак талану або охоти до дальшої науки серед дітий. Се причини, які всюди здержують дітий від висилки в школу.

Зовсім інакше треба трактувати другі причини. Коли родичі не мають зрозуміння для висшої освіти дітий. В нас се досить часто трафляється. Ще частійше случається в нас принесенне зі старого краю бажанне, щоби післати дитину як найскорше до роботи, щоби вона „щось до дому принесла". Та в старому краю праця дітий була зовсім інакша, як в Америці, і тому там се бажанне родичів мало добру основу. Зовсім інакше воно в Америці, де дитині приходиться працювати не на полі, але в фабриці або в офісі. Правда, й тут дитина повинна привикати до праці змалку, але праця повинна бути достроєна до діточої сили так, щоби вона дитині не пошкодила. В Америці є ріжних праць стільки, що можна найти роботу навіть для дитини, що ходить до висшої школи, і тому потреба праці не повинна бути причиною для перериванння науки. Америка се край нагоди до науки і злочин поповняє супроти своїх дітий той, хто не пускає їх добути собі висшу позапримусову освіту.

„РІДНА ШКОЛА" — ВСЕНАРОДНЯ УСТАНОВА

В недавній визвольній боротьбі, якої піднявся український нарід у Галичині, виставився і пояснів наш ідеал — власної державности. Оружна боротьба вправді програна, але ніхто не здавить того горячого бажання, яке має нас привести до найдальших закутків української землі. На ту хвилю треба нам готовитися, а готовлячися, мусимо звернути увагу на нашу молодь. Вона має прийти по нас і здійснювати наші почини. В нас, у Галичині, це вже добре відчувають. Треба, щоби відчували всі, що родилися в українському народі, без огляду на те, де та в яких умовах вони живуть. Молодь, це найбільша цінність нації, це продовження нас самих.

Зміж усіх змагань, які виявляв український нарід на протязі свойого історичного розвитку, виказується перш усього змагання до освіти і то **рідної**, яка вязалаби його дітей з традицією, з минулим, яка була би вицвітом життя-буття народу, яка пройшлаби крізь соки рідної землі та всім грядучим поколінням доказувала, що ми не безбатченки, що в нас вроджений нахил до свободи-волі, хоч може й занадто широко (бо занадто індивідуально) понятої.

Не маючи в найновіших часах заспокоєння наших потреб на полі рідної освіти, з боку держави, в яку попав український нарід, створив він свою установу, „Рідну Школу". Ця установа має в першій мірі переводити в діло засаду рідної освіти та допомоги вдержати дітвору для нації. Бо, коли втратимо дітвору, то втратимо націю. Це самозрозуміле. Нас вичеркнуть з карти народів. А ми-ж прецінь нашими національними питоменностями вносимо й від себе пайку в загально людську скарбницю культури й поступу.

Тому на руїнах українського державного шкільництва розбудовує „Рідна Школа" на українських землях під Польщею по своїй спроможности та при найріжнороднійших перепонах і колодах своє рідне приватне шкільництво всіх типів та загалом бере в руки справу українського виховання й навчання і всего, що з тим лучиться. Рішенням всенародної анкети з дня 3. червня 1920 р., зложеної з представників **усіх** краєвих культурних, економічних і політичних українських орґанізацій, признано однодушно „Рідну Школу" найвищим українським шкільним чинником. І нема в Польщі шкільної чи виховної справи, що відносилаьби до виховання української дитини, до якої „Рідна Школа" не заняла би свойого становища, гідного великого народу, що змагає до своєї держави.

Школа це найпевніщий середник для гнобителя до денаціоналізації поневоленого народу, до збаламучення його; але заразом це для гнобленого найкращий середник до відродження й воскресення. Тому всі народи, що йшли вміло, продумано до свойого визволення, дбали в першу чергу про свою **рідну школу.** Так робили Чехи, Німці, Ірляндці, Литовці, Жиди і Поляки. Поляки ще й сьогодня удержують шкільні товариства, які творять приватні школи головно серед чужонаціональної більшости, як от на українських землях, щоби школою впливати на дітей других народів.

Людина виховується вправді не тільки дома чи в школі, але й у свойому окруженні, а опісля в своїх професійних гуртах, товариствах, кооперативах, партійних організаціях і т. п. Одначе коли розглянемо поодинокі доби у вихованні людини, — то за найважніший уважатимемо час передшкільний, а головно шкільний. Тоді набирає дитина систематично перших понять, а в дальшому розвитку познакомлюється з минулим, з національними й загально-людськими здобутками, переймається національною традицією, душею відчуває нерозривну звязь зі своєю нацією, якої є членом, тішиться її успіхами, болиє її горем і готова навіть на жертви для добуття кращої долі для неї. Шкільне виховання, це перша азбука життя, а заразом перша підвалина, на якій опісля будується світогляд людини відповідно до найріжнороднійших умов життя. Таких засад держиться „Рідна Школа" в своїх школах. Ізза того вона займається у найголовнішій мірі діточими садками, захоронками, народніми й фаховими школами. Бо для дітей, які там виховуються, це чисто одинока і **вся** школа. Тому „Рідна Школа" не надає в своїх школах партійної закраски, хочби навіть прийшла до керми однопартійна управа. Молодь мусить бути збережена для **нації,** а не для партії. Партія сьогодня є, а завтра розлітається, а нація остається.

З тих то причин, зі змісту своєї праці, а не тільки тому, що так постановила всенародня нарада 1920 р., уважає український народ під Польщею „Рідну Школу" за **всенародню, понадпартійну** установу. Тільки на засаді служення засаді всенародности, понадпартійности мають до „Рідної Школи" як установи довіря найширші громадянські верстви. Тільки з тої причини посилають до її шкіл свої діти селяни, робітники й інтеліґенти. Тому то про неї як про установу загально-народню дорожать усі політичні напрямки. В цій понадпартійности її міць і значіння для дожного Українця.

Лев Ясінчук.

КОНФЕРЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІҐРАЦІЇ В РУМУНІЇ.

Український Громадянсько-Допомоговий Комітет закликує українську еміґрацію в Румунії на конференцію для обговорення пекучих справ.

Конференція відбудеться 14, 15 і 16 вересня, в помешканню салі „Трансільванія" в Букарешті, в Румунії.

В програму конференції входять такі точки:

1) Відкриття Конференції та заслухання привітань.

2) Справоздання Громадсько-Допомогового Комітету про його діяльність — докладчик **Дмитро Геродот.**

3) Доклад Ревізійної Комісії.

4) Програма діяльности Комітету на найближчий рік — докладчик **Василь Трепке.**

5) Український державний рух та його перспективи — докладчик **проф. К. Мацієвич.**

6) Всеукраїнський Еміґраційний Зїзд — докладчик **Ількo Гаврилюк.**

7) Доклади з місць.

8) Вибори Громадсько-Допомогового Комітету та Ревізійної Комісії.

Громадсько - допомоговий Комітет вживає заходів, щоби делегати на конференцію мали знижку на залізниці. Крім того Комітет турбується про безкоштовне приміщення делегатів по помешканнях.

Головою Комітету є проф. К. Мацієвич, секретарем Дмитро Геродот.

ВИБОРИ У СТАРИННИХ ПОМПЕЯХ.

(Дівчата з помпейських бар брали участь у виборах. — Старинні „скавти". — Виборчі аффіші. — Оповістка про ґлядіяторські бої).

—o—

Розкопки в старинному місті Помпеях цікаві тим, що з них пізнаємо буденне життє і щоденний рух у місті до старинної римської держави.

Теперішний інспектор помпейських руїн, проф. Матео деля Корте, у своїх працях посунувся так далеко, що вдалося йому навіть уложити адресову книгу мешканців того староримського міста. З написів на мурах, а передовсім виборчих відозв, які віднайдено на стінах боґатьох відкопаних домів, зідентифікував 500 помпейців і устійнив місце їх замешкання. Так устійнено цілі списи вулиць і їх мешканців. Проф. деля Корте поділив ціле місто на відтинки і тепер викінчив 13-ту часть тої помпейської адресової книги.

Сподіються відкопати ще богато домів і може вчені розяснять, як основано це місто.

Найновіші відкриття доказують, що і в старинних Помпеях були вже „скавти". Молоді хлопці мали великі салі, у яких збиралися і там вправляли. Ці старинні „скавти" брали також участь у політичнім житті, орґанізували прилюдні пописи й робили змагання з дружинами інших міст.

Помпейці цікавилися дуже політикою, брали ґреміяльну участь у міських виборах. Це доказують виборчі афіші на мурах відкопаних домів. Деякі з тих відозв нацiховані гумором.

На стінах одної бари, в якій найдено бронзову посудину для мішання горячих напитків, три якісь дівчата, мабуть услугуючі в барі, Азійка, Грекиня і Жидівка, виписали гимни в честь кандидата. Кандидат, видно, не одушевлявся їх признанням, бо напис вчасти затертий і задержалися лише імена: Маріне, Еґле і Марії, та перетревали століття.

Інша виборча проклямація походить від ґрупи горожан, що звалися парисіянами, бо були горячими прихильниками славного актора Париса. Видно, що цей гісторіон (актор) Парис був тодішнім Рудольфом Валентіно.

В спальні одного кандидата, що звався Треґій Валенс, якась незнана жінка написала: Дав би Бог, щоби я тут найшлася панею, мій Валенсе!"

Найдено теж напис, що заповідав бої ґлядіяторів у недалекім місті Путеолі: „49 пар ґлядіяторів директора Капінія вестимуть бій на кошт цісарської родини. Амфітеарт буде заслонений шатровим дахом". Фреск, що добре заховався, зображує бій між **Спартаком** і якимсь іншим ґлядіятором. Професор деля Корте каже, що той ґлядіятор Спартак не був ніким іншим, як славним **провідником повстання невільників проти римських панів.**

Ріжні написи на мурах зображують становище вуличних торговців і назви площ і вулиць. Віднайдено напис, який з уваги на пізнішу долю міста Помпеїв робив враження пророцтва: **заповідає Помпеям долю Содоми і Гомори.**

Є також поетичні написи, що торкаються політичних і любовних справ.

Професор деля Корте зреконструував прилад для помірів землі, званий „ґрома". Прилад цей найдено в домі одного фабриканта бронзів.

В. Кедровський.

1917 РІК.

(204)

Звичайно, полетіла телеграма від монастиря на церковний собор у Москву, де один із „святителів" московської церкви „зі слізми на очах" малював соборови поетичну картину, як „при світлі блискавки й при гуркоті грому, при засвічених в нічній пітьмі свічках, над головами „священнослужітелей" блиснула шабля молодого чоловіка, але „високої птиці, члена Ґенерального Комітету" і... друкарня поїхала до Києва". Собор ухвалив протест і вимогу негайно повернути друкарню до монастиря, а Тимчасовий Уряд, здається, пообіцяв і навіть зробив розпорядження перевести слідство та покарати виновних.

На жаль, та друкарня й нам, Ґенеральному Комітетови мало пособила, бо ії скоро М. Грушевський запрузив своїми брошурками та ріжними науковими працями. Це було в той час, коли кожне слово аґітації й військового розпорядження значило для нас більше ніж дальнобойна гармата. Коректури тих своїх праць М. Грушевський читав підчас усіх засідань Центральної Ради, та все розраховував, наскільки тепер став дорожчий друк, папір і т. д., щоби не продешевити при продажі своїх книжок.

Центральна Рада бувало виснажується в шуканню розвязання якогонебудь дуже важного питання, пристрасти партійних промовців розгорілися, йде шалена парляментарна боротьба, а голова парляменту спокійнісенько читає коректури, лише обзиваючись, коли промовець зійде з трибуни:

— Ви, пане товаришу, вже скінчили? А як-же. Хто там слідуючий? і т. д.

* * *

Порадившись зі своєю вартою, з якою ми вже давно завели гарні, майже приятельські відносини, а тепер тим більше вже звязані спільним завданням знайти вихід з тої прикрої ситуації, щоби врятувати себе, в яку кинули всіх нас „вожаки оборони" Києва й „проводарі" українського війська та політики, ми рішили, не чекаючи якихнебудь розпоряджень від „начальства", перейти самим до військового міністерства.

Перехід робити довелося перебігаючи від будинку до будинку, одинцем, бо на вулицях свистали з усіх сторін кулі, а над головою безперервно рвались шрапнелі.

Большевики вели інтензивний гарматний огонь по Києву ізза Дніпра та залізничого двірця. Огонь свій вони найбільше зосереджували над районом помешкання Центральної Ради та Військового Секретарства. З усіх сторін міста чулася жвава стрілянина зі скорострілів і рушниць. Здавалося, що бій ведеться на всіх ділянках Києва. Орієнтуватись, хоч приблизно, де саме проходять боєві лінії, не було можливим, тому ми навмання направлялися до Військового Секретарства, де, на думку нашої охорони, мусів ще перебувати штаб осадного команданта Києва.

З великими труднощами нам пощастило добігти до Військового Секретарства серед куль та стаканів і трубок шрапнелів, які скиглили весь час у повітрі, били по дахах, стінах будинків та з дзеленьканням котилися по бруку.

З хвилі виходу з помешкання нашого арешту всякі межі між нами, арештованими, та охороною стерлися. Тепер ми уявляли собою одну ґрупу в двацять люда, з котрих лише половина озброєна, звязаних між собою одною думкою — не попасти до рук большевиків, що було для всіх нас однаково небезпечно. Не дивлячись на те, що ми були заарештовані „за большевизм", у нас не було найменьшого сумніву, що попавши до рук большевиків, ми будемо розстріляні. Особливо відносно неминучости такого наслідку, для мене всі були певні, бо не могли-ж большевики щадити того, хто весь час з ними вів явну й тайну боротьбу, про що вони були добре поінформовані.

Нарешті ми добігли до Секретарства... У нічних сутінках бачимо гурт озброєних людей біля нього. Бачимо, як бігають у ворота, у двері помешкання. Але хто ті люде?!... Большевики?! Українці?! Вільні Козаки, чи хто инший?! Чужі, чи свої?! А хоч би й свої, то чи лекше нам буде від цього?! Чи не розстріляють, принаймні хоч декого з нас, як „безсумнівних большевиків"?!

Все це промайнуло в наших головах миттю... Ми обмінялися коротко думками... Перерішувати щонебудь друге не можна. Ми-ж нічого не знаємо, що сталося й що робиться навкруги.

Підбігаємо ближче. Чуємо рідну мову. Ну, гаразд, хоч не большевики, — проскочила думка...

За згодою всіх я на себе взяв провід нашою ґрупою й керував її „перебіжками", йдучи першим. Першим-же вбігаю в помешкання Секретарства. Навустріч зверху по сходах пробігають заклопотані ріжнородні люде. Ледви не був збитий з ніг декількa разів на півтемних сходах тими, що бігли згори. За мною одинцем пробираються на гору арештовані й охорона. Навкруги стоїть галас, лемент, серед якого розібрати щонебудь або зорієнтуватись годі.

Здається, що большевики вже підступили до будинку з усіх сторін, що вони вже увірвалися з другого краю в самий будинок, а тому всі біжать від них по одинокій, ще не захопленій ними дірці.

Промайнула думка: і куда нас чорти принесли?! Треба повертати назад і бігти за гуртом. Але це промайнуло блискавкою.

Помацавши в кишені французьку ґранату, я, підбадьорився. Протискуюсь вище. Спіткнувшись на сходах, падає вище мене якийсь козак і рушниця його заторохкотіла біля моїх ніг. Я підхопив її, а хазяїн її, схопившись на ноги, побіг вниз далі. Я озброєний! На душі стало лекше.

Вбігаю у величезну почекальню (бувша актова саля колеґії Ґалаґана), де містилося Секретарство. Тут уже не багато з вільних козаків теж поспішають до сходів. Прямо передімною з кабінету Ґенерального Секретаря вибіг начальник Ґенерального Штабу полк. Слівінський. Я миттю до нього:

— Пане полковнику, що робиться? Куди це ви?!

Здивовано заклопотаними очима глянув він на мене, шарахнувся, немовби з переляку, в сторону й нічого не відповівши, побіг до сходів. За ним почимчикувало ще з трох штабних. Я здивований і здезорієнтований стояв серед салі. В такомуж здивованню й незрозумілости зібралися біля мене всі арештовані й охорона. Що робити, куди йти?!...

З сусіднього коритаря вбігає в салю схвильований член Ґенерального Комітету капітан Глібовський. Я до нього:

— Пане капітане! Пане Глібовський!...

Він став переді мною немов страчений. Блідий. Сльози на очах. Замісць відповіді почав благаючим голосом:

— Пане товаришу! Та я-ж нічого! Ми нічого... Я, я тільки що приїхав сюди до штабу, але тут їх нема... Не гнівайтеся... Я... я нічого!...

— Та що ви здуріли, чи що? — перебив я йому сердито. Плакси розпустили немов та баба. Я вас питаю, яка ситуація? Де наш штаб? Що робиться?!

Глібовський трохи заспокоївся, очевидно зрозумівши, що перед ним стоїть не большевик, а скорше свій таки чоловік. Потім він сам признався, що спершу йому здавалося, що я з українськими большевиками вже захопив Секретарство. Так проклята провокаційна аґітація похитнула довіря до мене навіть тих людей, з якими я досить довго працював та крім того й персонально з ким у мене були гарні, майже товариські відносини.

Заспокоївшись трохи, кап. Глібовський оповів, що большевики вже прорвались з Печерську до Галицького базару, але їх ще здержують наші вояки. Штаб перейшов до штабу С. Петлюри на Підвальну вул. № 1. Це нам трохи зясувало ситуацію. Але що нам робити далі?

Тут арештований Г. Ткаль, взявши один з валяючихся на підлозі крісів, і порадивши кап. Глібовському зробити те саме, пішов на Підвальну вул. № 1., щоби там зясувати, що робити всім арештованим. Ми залишилися чекати його в Секретарстві, розмістившись у моєму кабінеті.

(Дальше буде).

СПРОСТОВАННЯ.

—o—

Останніми часами українську закордонну пресу, в першу чергу большевицьку, облетіла така замітка (під наголовком: „Петлюрівці заворушилися"):

„У звязку з часописними вістками про нові комбінації в петлюрівському таборі та про нові інтервенційні пляни також львівська петлюрівська громада оживилася. На днях гостив у Львові петлюрівський дипльомат Д. Геродот з Букарешту, який відбув таємні наради з львівськими петлюрівськими недобитками. Хоча наради ці відбувалися дуже дискретно, то все таки вийшло на яв, що на них запали рішення бути готовими до нових авантур".

Українське Телеграфічне Аґентство в Румунії, на чолі якого стоїть Дмитро Геродот, в категоричний спосіб заявляє, що на протязі останніх пяти років Дмитро Геродот з кордонів Румунії нікуди ні разу ні на один день не виїздив.

Отже наведене вгорі повідомлення є вигадкою.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧИ УКРАЇНЦІ ЦІКАВЛЯТЬСЯ ВИБОРАМИ?

Америка стоїть на передодні виборів. Від виборчої агітації аж кишить. Лиш раз на чотори роки йде в Америці такий живий політичний рух.

Сього року стають проти себе дуже великі люди. Републиканці виставили найліпшого свого чоловіка, яким є Герберт Гувер. Демократи поставили найліпшого свого: нюйорського говернора Ал Смита.

В Америці є кількадесять, а може й кількасот тисяч українських людий, що стали американськими горожанами. Вони певно возьмуть участь у виборах, і будуть голосувати або за Гувером або за Смитом. Сі горожане певно вже й тепер про сю справу думають, за ким голосувати. Декотрі вже певно рішилися за одним або за другим, і хотілиби певно, щоби й инші Українці так само рішилися.

А все таки великого руху серед американських Українців в тій справі я не помітив, і мені здається, що й другі теж не помітили. Якось наші люди відносяться до сього байдуже.

Виджу се й з того, що в ґазетах читачі своїх голосів не висказують. Говорять про школи, церкви, бизнес, хори, і все инче, але не про вибори. Чому воно так?

Та прецінь і робітникови, і бизнесменови, і купцеви важно, хто буде президентом. Чомуж вони не кажуть, за ким вони стоять?

І. Д.

—o—

БУДЬМО АКТИВНІ В ОРҐАНІЗАЦІЯХ.

Коли добре придивитися до розвитку й бігу життя українських орґанізацій в Америці, то побачимо, що часто й багато ріжних орґанізацій повставало, розвивалося й жило, але, на жаль, більшість з них не довго. Одні занепадали, не встигши розвинутися, а инші розвинувшись до широких розмірів, гинули рантово, або поволі занепадали, поки й память про них вивітрювалася. Так було з орґанізаціями національними, політичними, політичними, культурними й фінансовими. Особливо останні майже завжди кінчали своє істнування повним крахом та стратою всіх своїх капіталів.

Звичайно у нас звалюють вину на окремих осіб, на уряди тих орґанізацій, чи на окремих провідників і т. д. Вину на загал, на всіх членів тих орґанізацій чомусь у нас не кладуть. Винні, мовляв, окремі особи, сі „козли відпущення". Така балачка буцімто вспокоює бувших членів орґанізації та їх грижу сумління за загибель орґанізації. Все чомусь у нас говорять, що загал, наша іміґрантська маса в Америці — добрий матеріял, з якого можна творити й розвивати ріжні національні орґанізації. Коли таких орґанізацій нема, то кажуть, що цьому виною є провід, що, мовляв, не маємо добрих провідників і т. д.

Що багато від окремих осіб залежить, що чимало залежить від так званих провідників, проти цього ніхто не може спорити, бо се очевидна річ. Але не так очевидне те, що в такій самій мірі успіх орґанізацій залежить від маси членів, залежить від кожного окремого члена орґанізації. Ми все забуваємо стару пословицю, що кожен нарід має такий уряд, на який він заслуговує. Отож кожна орґанізація має таких провідників, таких урядників, які вона сама з себе видасть, яких вона поставить на своє чоло. У нас в орґанізаціях подибується таке явище, що на провід вибирають людей, які по своїм якостям не є кращі в орґанізації для успіху її праці. Иноді ставлять на провід людину, що не заслуговує на повагу й пошану громадянства, що є вже давно збанкротованою політично, громадсько й морально. Звичайно це лише шкодить орґанізації й зрештою приводить її до загину, а членів до моральної й матеріяльної страти.

В цьому саме відбивається наш псевдодемократизм. Тут ми показуємо, як ми фальшиво розуміємо демократизм, коли на провід ставимо не ліпших і більш достойних членів своїх орґанізацій, але людей, що уміють підійти до маси, людей найбільше зручних і т. д. Це страшне зло губить більшість наших орґанізацій та забиває всяку можливість розвитку й поширення істнуючих. З ним ми повинні боротися всіма засобами й уперто, бо інакше більшість наших національних орґанізацій в Америці засуджена на загибель.

А ще злійшим ворогом нашого національного життя в Америці є масова байдужність до національного життя більшости нашої іміґрації взагалі й навіть більшости членів ріжних національних орґанізацій. Збираються наші люди, творять бажану для них орґанізацію, вибирають уряд і на тім більшість членів рахує всі свої обовязки до орґанізації виконаними. Такі члени скоро перестають цікавитися справами своєї орґанізації, пригадуючи про неї лише тоді, як з них стягають членську вкладку, або закликають на якесь орґанізаційне підприємство. Навіть на річні збори більшість членів не приходить, не кажучи вже про инші збори. Така байдужність унеможливлює урядови орґанізації провадити нормальну свою справу, розвивати орґанізацію та поширювати її діяльність. Колиж трапиться уряд з людей, що в свою чергу мало турбуються про добро загалу та членів своєї орґанізації, то тоді такий уряд починає безконтрольно, сам на власну волю заряджати справами орґанізації та її майном. Це часто, навіть при відсутности злої волі уряду, приводить орґанізацію до загибелі та матеріяльних страт її членів, бо, не маючи підтримки, не маючи контролі зі сторони своїх членів, уряд може часто наробити несвідомих помилок.

Аж тоді, як орґанізація скрахувала, а особливо коли її члени потратили матеріяльно, починаються нарікання на „злодійства уряду", починають доходити „правди", шукати „винних", коли винними є саме ті, що своєю байдужістю дали урядови спроможність працювати на власну руку. Створять наші люди своєю крівавицею який народний дім, чи яку кооперативну бизнесову орґанізацію й віддадуть її в безконтрольне хазяйнування вибраному ними урядови, часто зовсім не відповідаючому свойому завданню. Збудують церкву і запишуть її на епископа, зрікаючися, своїх прав до власного майна і т. д. Це все приводить до моральних і матеріяльних страт, а найголовчійше: не лише стримує розвиток орґанізованого нашого національного життя в Америці, але убиває й те, що тепер животіє.

Лише своєю активністю загал наш в Америці може піднести із занепаду наше національне життя в Америці. Мусимо в своїй масі бути активними, тоді наше життя тут буде розвиватися. Від справжньої демократії вимагається активности і самодіяльности, а тому, тверджучи, що ми демократи, ми повинні позбавитися своєї байдужности до національних орґанізацій.

В. К.

ЧЕХИ ЗМОЖУТЬ ДОБИВАТИ ХОРИХ.

Чехи зможуть добивати своїх невилічимо хорих, коли законом стане проект, який якраз приготовили деякі вчені, назначені до сего правительством. Сей проект дає суддям право увільнити від кари людей, обвинувачених, що вони приспішили смерть невилічимо хорим. Обвинувачений потребувати-ме доказати, що він бажав зменшити муки хорого, для якого наука не знає лікарства.

АНГЛІЙЦІ ВЖЕ ЖАЛУЮТЬСЯ

Англійці, котрі приїхали на жнива до Канади, вже жалуються, що їх обманено. В Англії обіцяно їм, що будуть діставати в Канаді від 15 до 25 долярів тижнево. Тимчасом вернули в Портедж ля Прейрі два Англійці і оповідали в сити-гол у Вінніпеґу, що фармер давав їм по долярови денно, поки їх випробує. Англійці відмовилися від такої платні і 15 їх захотіли вернути назад до Вінніпеґу. Тринацять з них не мали подостатком грошей на дорогу, отже кондуктор скинув їх з потягу і вони тепер ідуть пішки. У Вінніпеґу пропоновано Англійцям роботу в Саскачевані по три доляри денно, та Англійці домагаються запевнення, що буде їм заплачений тикет назад до Вінніпеґу, як би фармери там не дотримали слова.

ТЕНОР У НЕЖДАНІЙ РОЛІ.

В однім англійськім місячнику друкується сензаційна повість „Орсіні". Темою — кримінальна історія, яка трапилася давно у Франції. Автор, щоби збільшити зацікавлення читачів, додав до повісти фотоґрафію героя, поясняючи, що вона взята з поліційного архіву. Зовсім випадково сей місячник попав у руки тенора париської опери Роберта Дельбоса. Яке було його здивовання, коли він побачив, що портрет злочинця, се його фотоґрафія. Виявилося, що автор повісти, не маючи часу шукати в поліційних архівах за автоґрафіями, купив перший портрет, який побачив на виставці крамниці, портрет що своїм обличчам підходив під його ідею „злочинця-героя". Дельбос подав у суд і редакція журналу згодилась по мирному заплатити йому відшкодування за образу чести: 250 фунтів стерлінґів. Стільки коштувало лінивство автора.

НАЦІОНАЛЬНА СВІДОМІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ.

З нагоди роковин смерти Леніна, большевицького месії, радянська влада наказала уладжувати по школах концерти. В місті Переяславі, в Полтавщині, молодіж не хотіла деклямувати комуністичних віршів, ані грати штуки, що вихваляла Леніна. Богато дітей зовсім не прийшло, наслідком чого свято Леніна не вдалось.

Незабаром відбулося свято в честь Тараса Шевченка. До концерту приготовлялася молодіж вже заздалегідь під проводом учителів. Свято випало дуже гарно. Співали пісні Шевченка, а промову про українського поета вислухали з великим зацікавленням.

Большевицькі ґазети дуже обурені тим, що українське населення святкує память Шевченка, а до Леніна відноситься байдуже.

Висланий до одної школи большевицький аґітатор спитав дітей: хто важнійший, Ленін чи Шевченко? Всі відповіли: Шевченко, що терпів за Україну! Промовець хотів переконати дітей, що Ленін має для народу більші заслуги ніж Шевченко. Однак молодь зачала кричати і не дала йому говорити про Леніна.

ФРАНЦУЗИ ПРОТИ ЦЕЛІБАТУ.

Ґрупа католицьких священиків у Франції зачала аґітацію проти целібату (безженства священиків).

СХОВАНІ ГРОШІ ЗНИКЛИ ЯК КАМФОРА.

Жінка Василя Українця в Ріджайні цілими літами ховала і щадила гроші і заощадила $480, про котрі навіть її родина нічого не знала. Виїзджаючи оноді на прогульку з міста, вона закопала гроші в курнику. Вернувши, скопала цілий курник, але по грошах ані сліду нема.

Др. В. Клодницький.

ІСТОРИЧНИЙ РОЗВІЙ ДЕРЖАВНОЇ ДУМКИ

(Передрук заборонений).

(13)

(Продовження).

СВІТСЬКИЙ НАПРЯМ В СЕРЕДНОВІЧНОМУ ДЕРЖАВОЗНАВСТВІ.

Італійський поет Данте Аліґієрі, 1265—1321 р.

Через непильнування справ чисто церковних, через гонення за світськими справами, головно за політичною владою, римська церква деморалізується і викликує своїм нехристіянським поведенням чималий спротив у XII і XIII віках. З XII віку маємо чимало сатир і памфлєтів, які критикували папство і політичні доктрини духовників.

Із сатир можнаб хиба зацитувати люту латинську сатиру п. з. „Evangelium secundum Marcas argenti" („Друге Євангеліє Марка золотолюбивого"), яке в перекладі звучить: „Во время оно мовив папа до Римлян: Коли Син чоловіческий прийде до суджения нашої величности, то запитайте Його перш усього: Друже, з чим приходиш? А коли дальше буде вперто стукати і вам не дасть нічого, то викиньте його у тьму кромішну. І сталося, що бідний духовний отець прийшов до двора папи і мовив: „Змилуйтеся хоч надімною, придверні папи, бо рука бідности діткнулася мене. Я бідний і прошу вас, доможіть мойому нещастю й нужді". А вони, почувши його, обурилися дуже і мовили: „Друже, будь ти проклятий з твоєю бідністю! Щезни, сатано, бо ти не знаєш, яка мудрість криється в червінцях. Амінь, амінь говорю тобі: не зазнаєш ти прихильности пана твого, поки не віддаш йому свого послідного гроша". І бідний пішов і продав свій плащ і свою рясу і все що мав, і дав кардиналам і, придверним і підкоморіям. А вони мовили: „Щож це значить на стілько голов?" І викинули його за двері, і за дверима він плакав гірко і не знайшов потіхи.

„А швидко після того прийшов до двора богатий духовний, грубий, товстий і надутий, що в колотнечі забив був чоловіка. І він дав золота насамперед придворному, а вдруге дав підкоморію, а втрете дав кардиналам. І вони думали собі, що дістануть ще більше. Та коли почув пан папа, що кардинали та слуги дістали так богато, то занедужав смертельно. Але богач післав йому мікстури золота та срібла, і він встав зараз і видужав зівсім. Потім скликав папа до себе кардиналів і слуг і мовив до них: Глядіть, брати мої, щоб ніхто не зводив вас пустими словами, а держіться мойого прикладу, щоб і ви брали так, як я беру".

Хтось мігби закинути, що не місце в політичній розвідці наводити цеї їдкої сатири, бо вона зівсім не має політичного характеру. Того рода закид на перший погляд мавби і рацію. На цьому місці тим „обуреним" треба сказати ось що: Раньше ми підчеркували, що папи римські змагали довгі віки до завойованя державою і т. п. і це також моглоб у когось викликати здогад, що в тому хіба нічого дивного, бо папи могли хотіти керми держави на те, щоб дійсно ущасливлювати людий.

Наведена сатира говорить сама за себе, іменно те, що в середновічу церква була зійшла на бездоріжжа, бо вона не поступала так, як Спаситель Христос навчав.

Колиж воно дійсно так було, що церква римська з папою на чолі не ради добра людства хрещеного, але ради дібр дочасних рвалася до проводу державою, то нам вільно цю гірку правду правди ради підкреслити для зрозуміння часів, про котрі ми говоримо.

—o—

Окрім сатир і памфлєтів в сторону розполітикованого папства (підкреслюємо ще раз: не з ідеальних мотивів!) ми стрічаємо і поважні політичні трактати, в яких чути виразний голос протесту проти змагань папів заволодіти державою.

Тут треба згадати Дантовий трактат (головно IV. часть) „Il Convivio" („Духовий Бенкет", „Посланія до цісаря" і твір п. з. „De monarchia" („Монархія").

Хід думок у політичних писаннях Данте є ось такий: Завданням людської культури є вишколення інтелєкту, яким обдарував Господь людий. Люди можуть духово розвиватися лише тоді, як на землі буде мир царювати. Мир можна удержати в цей спосіб, що покасується всі державки і зорґанізується одно велике цісарство зі столицею в Римі. Це цісарство має бути спадкоємцем римських імператорів. Римський цісар независимий від папи. Папа римський, як наслідник св. Петра має мати в Римі свій церковний осідок. Папа не сміє рватись до політичних справ, бо його завданням є пильнувати справ церковних. Такий лад, каже Данте, мав би дати людям щастя на землі за життя, а Боже царство — небо по смерти.

Сконструувавши собі того рода лад на землі, Данте цілою силою свойого талану намагався повернути світ із бездоріжжа і в тій цили огненним своїм словом написав людству свій безсмертний твір „Божественну Комедію".

Оккам (Occam), 1270—1347.

Далеко гострійше виступив проти папства Анґлієць Оккам у свойому творі п. з. „Вісім проблем" („Окто квестіонес"). Це вправді твір релігійного змісту, одначе в ньому знаходимо і розвязку деяких політичних проблем.

Відносно першенства папи в політичному житті Оккам ніяк не погоджується з тим, щоби світська влада, влада короля, була зависимою від папи.

Христова наука, арґументує Оккам, у своїй ідеольоґії має принцип свободи і братерства. Ісус Христос освободив людство не на те, щоб воно каралось у неволі. Неволею називає Оккам „накинене" право папи втручуватися до державних справ. Король ніяк не може бути під кураттелею папи, бо король не є зависимим від папи.

(Дальше буде)

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

за серпень, 1928.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	357.28	115.	19.58	231.	54.43	313.	13.81
2.	175.69	116.	65.23	232.	56.56	314.	12.05
3.	71.12	117.	72.43	233.	56.73	316.	208.29
4.	90.42	118.	67.81	234.	138.21	317.	91.02
5.	61.39	119.	38.26	235.	114.86	318.	106.70
6.	34.52	120.	139.33	236.	96.08	319.	24.60
8.	177.25	121.	87.63	237.	173.56	320.	77.06
9.	125.08	122.	47.63	238.	62.78	321.	104.21
10.	186.40	123.	106.02	239.	184.41	322.	30.02
11.	7.93	124.	90.70	240.	12.72	323.	47.07
12.	109.28	125.	16.85	241.	75.97	324.	113.19
13.	40.56	126.	76.28	242.	117.42	325.	46.81
14.	67.68	127.	99.97	243.	89.44	326.	137.51
15.	48.91	128.	57.57	244.	27.84	327.	33.99
16.	40.52	129.	27.69	245.	109.42	328.	14.37
17.	26.83	130.	203.73	246.	33.51	329.	30.06
18.	114.07	131.	31.66	247.	225.98	330.	88.42
19.	9.19	132.	120.99	248.	49.12	331.	39.12
20.	150.38	133.	142.45	249.	31.35	332.	59.93
21.	57.44	134.	41.56	250.	27.98	333.	94.20
22.	87.12	135.	108.50	251.	127.69	334.	137.43
23.	29.49	136.	125.12	252.	47.55	335.	52.88
24.	117.47	137.	146.24	253.	70.81	336.	140.62
25.	40.25	138.	50.34	254.	116.42	337.	14.19
26.	32.67	139.	64.00	255.	68.14	338.	218.02
27.	30.64	140.	45.69	256.	30.40	339.	57.23
28.	172.25	141.	21.50	257.	44.43	340.	18.79
29.	170.26	142.	108.26	258.	32.95	341.	65.01
30.	71.51	143.	22.09	259.	142.35	342.	178.40
31.	127.17	144.	49.71	261.	19.65	343.	21.23
32.	35.62	145.	45.36	262.	41.11	344.	48.07
33.	70.90	146.	105.22	263.	63.64	345.	96.35
34.	109.51	147.	365.15	264.	21.51	346.	18.68
35.	16.22	148.	12.46	265.	42.88	347.	43.12
36.	76.94	150.	20.09	266.	69.71	348.	12.52
37.	67.65	151.	75.99	267.	40.52	349.	55.77
38.	227.60	152.	70.12	268.	62.30	350.	63.88
39.	114.15	153.	18.53	269.	40.22	351.	34.92
40.	33.05	154.	40.07	270.	137.79	352.	62.48
41.	42.96	155.	309.43	271.	34.48	353.	20.15
42.	108.12	156.	94.47	272.	7.13	354.	32.74
43.	61.59	157.	38.71	273.	95.16	355.	41.33
44.	153.54	159.	66.26	274.	137.41	356.	21.36
45.	173.42	160.	78.41	275.	78.29	357.	31.82
46.	38.62	161.	105.31	276.	377.77	358.	41.86
47.	23.91	162.	43.74	277.	65.28	359.	32.71
48.	46.83	163.	84.21	278.	47.74	360.	52.83
49.	15.86	164.	84.85	279.	8.38	361.	261.56
50.	34.40	165.	94.37	280.	100.32	362.	30.63
51.	51.21	166.	16.02	281.	19.55	363.	114.20
52.	38.35	167.	37.79	282.	168.94	364.	225.93
53.	48.28	168.	143.69	283.	106.03	365.	90.08
54.	20.05	169.	38.90	284.	27.41	366.	11.50
55.	52.31	170.	165.98	285.	50.29	367.	204.98
56.	95.04	171.	40.37	286.	64.78	368.	20.39
57.	101.59	172.	29.48	287.	7.98	369.	148.38
58.	92.55	174.	30.24	288.	183.01	370.	185.58
59.	133.04	175.	96.80	289.	28.62	371.	97.81
60.	16.43	176.	37.37	290.	50.87	372.	15.07
61.	55.72	177.	71.79	291.	26.76	373.	23.83
62.	69.22	178.	38.74	292.	230.82	374.	20.35
63.	238.34	179.	154.63	293.	33.63	375.	25.46
64.	68.41	180.	7.43	294.	48.80	376.	10.01
65.	269.71	181.	131.35	295.	177.67	377.	7.73
66.	104.05	182.	121.77	296.	211.55	378.	12.27
67.	128.64	183.	101.79	298.	45.90	379.	51.62
68.	33.12	184.	7.33	299.	65.03	380.	18.91
69.	89.97	185.	86.44	300.	278.60	381.	29.16
70.	243.46	186.	63.88	301.	100.53	382.	15.88
71.	12.73	187.	48.66	303.	59.40	384.	91.19
72.	51.74	188.	24.97	304.	35.59	385.	180.13
73.	87.40	189.	38.57	305.	69.40	388.	188.68
74.	59.64	190.	9.60	307.	28.69	392.	13.28
75.	97.48	191.	74.85	308.	94.19	393.	23.82
76.	228.83	192.	57.97	309.	41.29	396.	65.90
77.	78.60	193.	156.00	310.	36.42	400.	52.99
78.	132.23	194.	18.04	311.	13.87	401.	28.52
79.	3.51	195.	33.60	312.	50.90		
80.	38.16	196.	38.22				
81.	128.44	197.	29.20				
82.	52.26	198.	55.77				
83.	76.04	199.	9.76				
84.	24.10	200.	75.30				
85.	119.85	201.	52.55				
86.	170.65	202.	33.51				
87.	104.82	203.	89.50				
88.	6.05	204.	71.97				
89.	12.32	205.	20.06				
90.	221.57	206.	312.47				
91.	205.12	207.	45.30				
92.	16.98	208.	33.30				
93.	47.71	209.	109.88				
94.	178.44	210.	39.26				
95.	62.27	211.	120.53				
96.	161.89	212.	29.18				
97.	58.80	213.	265.31				
98.	147.18	214.	42.76				
99.	149.31	215.	33.00				
100.	76.81	216.	42.24				
101.	54.93	217.	305.17				
102.	300.39	218.	261.99				
103.	59.82	219.	42.03				
104.	180.71	220.	110.73				
105.	137.31	221.	324.77				
106.	199.85	222.	18.11				
107.	54.28	223.	157.06				
108.	88.93	224.	7.69				
109.	85.74	225.	31.61				
110.	24.10	226.	18.64				
111.	36.91	227.	61.87				
112.	164.17	228.	51.06				
113.	91.58	229.	214.46				
114.	54.44	230.	217.57				

З місячних вкладок старих родів обезп. $31,392.91

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
10.	90	137.	7.07	267.	4.77	334.	2.01
16.	1.78	138.	3.54	271.	1.70	336.	4.86
25.	10.15	142.	2.67	276.	6.58	337.	1.19
26.	10.90	143.	2.57	277.	99.20	338.	11.60
29.	3.25	144.	13.05	278.	1.35	344.	3.56
31.	12.23	147.	7.87	281.	13.02	346.	2.51
34.	4.76	151.	1.86	284.	1.32	350.	1.70
37.	1.61	160.	27.14	292.	2.06	357.	11.66
38.	11.07	163.	4.22	295.	10.72	359.	9.24
44.	3.69	167.	8.24	301.	2.13	361.	15.69
56.	4.52	168.	5.70	309.	5.07	363.	5.69
58.	3.55	177.	23.90	322.	2.04	366.	4.73
59.	16.35	179.	2.67	323.	4.19	372.	11.34
64.	4.67	181.	2.06	324.	2.41	382.	2.11
65.	9.18	183.	2.04	326.	11.73	385.	9.85
67.	2.68	187.	2.00	332.	1.99	388.	5.19
78.	7.22	195.	6.89	333.	[illegible]		
83.	6.65	204.	4.45				
84.	2.41	206.	12.03				
85.	4.17	211.	8.31				
87.	8.50	213.	1.72				
91.	2.77	217.	15.18				
92.	2.52	218.	2.56				
94.	12.04	221.	7.17				
97.	16.19	229.	3.68				
99.	4.45	235.	2.16				
100.	2.00	237.	3.05				
102.	8.00	239.	21.10				
106.	3.18	245.	8.66				
110.	7.70	246.	1.29				
112.	6.10	247.	8.96				
113.	2.00	248.	1.71				
130.	15.12	251.	2.00				
131.	5.49	253.	2.01				
133.	4.97	266.	8.08				

З місячних вкладок нових родів обезп. $736.04

Разом від членів	$32,128.95
Процент від бондів	4,270.00
Процент від моргечів	3,193.13
Сплати моргечів	12,357.50
Сирітські части по бл. п.:	
Кирило Буняк, в. 160	400.00
Разом	$52,349.58

РОЗХІД:

Виплати посмертних запомог по бл. п.:

Т. Полянський, в. 65	500.00
Іван Сокира, в. 65	500.00
К. Вроблевський, в. 259	500.00
Григ. Мельник, в. 149	991.00
Текля Колодчак, в. 347	500.00
Стан. Іванців, в. 160	1,000.00
Кирило Буняк, в. 160	1,000.00
Анна Спожарська, в. 96	1,000.00
Михайло Чупа, в. 101	500.00
Андрій Заяць, в. 296	500.00
Микола Соловій, в. 259	200.00
Мих. Теребушка, в. 217	1,500.00

Запомоги з фонду запомогового:

Андрій Ґабор, в. 2	50.00
Т. Борковська, в. 34	25.00
Мих. Данавяк, в. 58	75.00
Микола Кулик, в. 60	25.00
Параскевія Лаба, в. 151	50.00
Іван Цястон, в. 176	50.00
Евф. Накопінська, в. 177	50.00
Микола Білий, в. 179	50.00
Петро Місяк, в. 209	50.00
Петро Дрозд, в. 223	50.00
Микола Цуп, в. 235	50.00
Дмитро Дуць, в. 288	50.00
Ів. Старновський, в. 288	100.00
Марія Будз, в. 333	50.00
Мих. Секерак, в. 334	25.00
Теодор Придивус, в. 361	75.00

Виплати з фонду сирітського по бл. п.:

Марія Сиротяк, в. 18	236.00
Іван Фурґаль, в. 317	200.00

Виплати з фонду народного:

Антін Ющик, в. 104, стипендія	500.00

Виплати з фонду адміністраційного:

Свобода за орган	3,977.10
Платня гол. уряду	540.00
Рент за офіси У. Н. С.	100.00
Почта, експр. тел. і т. п.	36.75
Будівничий за будову дому У. Н. С.	15,352.40
Разом	$30,458.25

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Готівка з кінцем міс. липня 1928 остала	$405,982.26
Прихід за серпень	52,349.58
Разом	$458,331.84
Розхід за серпень	30,458.25
Готівка з кінцем міс. серпня, 1928, остає	$427,873.59

БІЛЯНС:

Стан чинний:

Готівка	$427,873.59
Моркеџі	912,305.50
Бонди	511,763.05
Реальність	93,684.91
Друкарня	3,000.00
Разом	$1,948.627.05

Стан довжний:

Фонд посмертний	$1,343,230.08
„ резервовий	287,786.60
„ запомоговий	59,255.67
„ адміністрац.	43,238.54
„ народний	9,285.91
„ конвенційний	31,137.70
„ сирітський	174,692.55
Разом	$1,948.627.05

Теодор Грицей, гол. предс.
В. Левчик, гол. касієр.
Р. Слободян, г. фін. секр.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА
МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

за серпень, 1928.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	24.30	132.	18.90	274.	11.25	335.	3.85
2.	19.40	133.	7.43	275.	7.45	336.	13.05
3.	12.60	135.	6.30	276.	60.30	337.	1.15
4.	2.98	136.	18.23	278.	9.75	338.	29.70
5.	7.20	137.	19.13	281.	3.15	339.	9.45
6.	2.50	139.	3.85	282.	25.88	341.	5.63
8.	14.63	140.	90	183.	9.90	342.	27.45
9.	24.08	141.	68	284.	3.60	343.	2.50
10.	6.10	142.	10.80	285.	7.20	344.	5.00
12.	2.05	144.	2.70	286.	1.80	345.	12.60
13.	3.65	145.	1.80	288.	26.33	346.	4.50
14.	1.85	146.	5.15	289.	3.60	347.	5.25
15.	7.45	147.	[illegible]	290.	4.30	349.	2.95
16.	11.55	148.	[illegible]	292.	20.50	350.	2.48
17.	2.95	151.	6.30	293.	1.35	351.	5.80
18.	9.90	152.	3.85	294.	4.50	352.	10.25
20.	7.65	153.	2.25	295.	19.80	355.	3.83
21.	7.90	155.	50.40	296.	10.45	356.	75
22.	15.75	156.	11.05	298.	6.75	357.	4.05
23.	2.50	159.	9.45	299.	3.38	358.	2.70
24.	16.65	160.	11.95	300.	18.00	359.	3.45
25.	1.60	161.	9.50	301.	[illegible]	360.	9.55
26.	3.55	162.	3.40	305.	2.70	361.	24.10
27.	2.00	163.	9.45	306.	50	362.	9.00
28.	25.45	164.	8.10	307.	3.45	363.	16.88
29.	18.90	165.	2.95	308.	17.70	364.	16.20
30.	8.80	166.	2.48	309.	2.70	365.	12.15
31.	22.73	167.	3.15	310.	5.85	366.	1.80
34.	18.65	168.	21.70	312.	8.40	367.	13.73
35.	2.48	170.	11.03	314.	1.60	368.	1.60
36.	50	171.	25	316.	21.83	369.	24.75
38.	23.65	172.	1.75	317.	10.60	370.	8.35
39.	9.00	174.	4.00	318.	6.30	371.	14.20
40.	4.50	175.	7.65	320.	8.10	372.	50
41.	2.95	176.	2.70	321.	16.20	374.	4.73
42.	9.45	177.	7.65	323.	8.10	378.	1.30
43.	6.25	179.	24.08	324.	11.05	379.	3.60
44.	19.35	181.	14.40	326.	16.65	380.	5.40
45.	11.25	182.	9.00	327.	4.50	381.	4.05
46.	50	183.	3.60	328.	2.70	384.	14.85
47.	2.55	185.	5.25	330.	3.85	385.	22.05
50.	5.40	188.	2.50	331.	6.10	388.	13.73
51.	1.60	189.	3.40	332.	6.30	396.	12.38
52.	75	191.	3.45	333.	9.70	401.	3.83
53.	6.53	192.	2.70	334.	10.25		
54.	50	193.	8.10				
55.	7.45	196.	2.95				
56.	20.55	197.	90				
57.	8.55	198.	2.50				
58.	10.60	200.	13.75				
59.	14.00	201.	5.40				
60.	1.80	203.	7.45				
61.	5.63	204.	3.40				
62.	7.70	205.	4.35				
63.	27.00	206.	43.43				
64.	6.00	207.	4.28				
65.	33.10	208.	1.80				
66.	3.15	209.	13.30				
67.	14.18	210.	4.75				
68.	2.50	211.	9.00				
69.	4.05	212.	1.80				
70.	24.98	213.	21.15				
72.	9.00	214.	9.00				
73.	7.88	217.	34.68				
74.	2.70	218.	38.70				
75.	18.90	219.	4.95				
76.	30.60	220.	17.10				
77.	7.65	221.	18.45				
78.	2.05	223.	22.50				
80.	4.28	224.	1.35				
81.	8.10	226.	2.70				
82.	5.40	227.	4.30				
83.	12.38	228.	5.25				
85.	14.00	229.	16.10				
86.	7.45	230.	21.85				
87.	14.65	231.	7.88				
88.	90	232.	5.00				
89.	3.60	233.	25				
90.	30.40	234.	29.70				
91.	24.30	235.	6.30				
93.	3.85	236.	4.50				
94.	12.60	237.	20.05				
95.	4.90	238.	2.95				
96.	12.15	239.	21.60				
97.	10.35	241.	7.20				
98.	7.65	242.	13.30				
99.	20.70	243.	18.25				
100.	7.20	244.	3.15				
102.	26.10	245.	15.30				
103.	3.40	246.	3.38				
104.	22.50	247.	29.05				
105.	10.15	248.	5.18				
106.	4.30	250.	1.35				
107.	7.20	251.	11.96				
108.	6.75	252.	5.20				
109.	11.25	253.	2.50				
110.	90	254.	3.60				
112.	14.90	257.	2.93				
113.	5.85	258.	5.00				
114.	7.90	259.	18.23				
115.	25	261.	2.05				
116.	9.45	262.	6.75				
118.	3.60	263.	6.30				
120.	17.10	264.	3.85				
121.	13.30	265.	2.70				
123.	9.70	266.	2.70				
124.	14.20	267.	3.60				
126.	2.93	268.	5.65				
127.	10.35	269.	3.60				
128.	7.70	270.	18.00				
130.	8.65	271.	2.95				
131.	5.40	273.	8.75				

З місячних вкладок	$3,093.60
Процент від моргечу	150.00
Разом	$3,243.60

РОЗХІД:

Виплати посмертних запомог по бл. п.

Анна Хорощак, в. 128	346.00
Йосиф Цап, в. 112	98.00
Марія Розенбам, в. 62	200.00
Марія Лялюк, в. 363	133.00
Вас. Маковський, в. 70	346.00

Виплати з фонду адміністраційного:

Платня помічних сил	252.00
Видатки канцелярійні	12.10
Разом	$1,382.10

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Готівка з кінцем міс. липня, 1928, остала	$79,424.35
Прихід за серпень	3,243.60
Разом	$82,667.95
Розхід за серпень	1,382.10
Готівка з кінцем міс. серпня, 1928, остає	$81,285.85

БІЛЯНС:

Стан чинний:

Готівка	$81,285.85
Моргеџі	40,100.00
Бонди	17,318.00
Разом	$138,703.85

Стан довжний:

Фонд посмертний	$104,151.86
„ адміністрац.	34,551.99
Разом	$138,703.85

Теодор Грицей, гол. предс.
В. Левчик, гол. касієр.
Р. Слободян, г. фін. секр.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОҐРАФІЙ ЧЛЕНІВ І ВІДДІЛІВ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РІК 1929.

Календар У. Н. Союза, який розходиться у многих тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж американськими Українцями. Хто має який бизнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людий, повинен дати своє оголошення до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20,000 примірників. Ціла сторона 34 кв. цалів, коштує $30.00; половина $15.00; чверть $10.00; осьма часть $5.00; перша і послідна сторона в части оголошень по $35.00. Хто хотівби в своїм оголошенню помістити також і фотоґрафію, чи то свою чи свого бизнесу, мусить прислати з неї готову до друку клішу; коли ні, то поносить кошт виготовлення такої кліші з фотоґрафії, то значить, що його оголошення буде о стільки дорозше коштувати, скільки виносить кошт виготовлення з фотоґрафії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить находитися в редакції по день 15. вересня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безуслівно не будуть друкуватися.

Фотоґрафії братств і товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі і театральні, школи, банди, які суть при відділах У. Н. Союза (коли який кружок, співацьке товариство і т. п. не есть при відділі У. Н. Союза, таких після ухвали не буде поміщуватись у календари), хотілиб, аби їх фотоґрафії були поміщені в календари на 1929 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 15. вересня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотоґрафією чек або моні-ордер, виписаний на імя „Свободи" на суму $10.00. Сі гроші ужиється на покриттє коштів виготовлення з фофтоґрафії друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

Всі фотоґрафії мусять бути добре опаковані.

Всі письма належить адресувати:

83 Grand St., Jersey City, N. J.
„SVOBODA"

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ҐРІНПОЙНТ, БРУКЛИН, Н. Й. Тов. Дністер, від. 310, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів членів, що триквартальний мітінґ відбудеться в суботу, дня 15. вересня, в годині 7-ій вечером, в словенській гали, 724 Leonard St. Присутність всіх членів є конечна, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — Іван Стороняк, секр.

АКРОН, О. Бр. Сош. св. Духа, від. 295, повідомляє всіх своїх членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, дня 16. вересня, в годині 1.30, в гали церковній. Повинністю є кождого члена на сих зборах явитися. — Секретар.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Тов. Згода, від. 294, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться 15. вересня, точно в год. 7.30 вечер, в гали церковній на Ґренд стріт. На сих зборах будуть вирішуватися важні справи, тому присутність кождого члена є конечна. Довгуючих членів взивається вирівнати свої залеглі вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Николай Гузар, предс.; Д. Гумелюк, кас.; Н. Моссора, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 42, повідомляє, що чергові збори за місяць вересень відбудуться в неділю, 16. с. м., в годині 2-ій пополудни, в сали Укр. Нар. Дому, 237 Hope Ave. Нехай ніхто з членів не забуває на ухваду передмішого мітінґу, а явиться на збори обовязково та возьме участь у Вересневій Кампанії на Сиротинець-Захист У. Н. Союза. — Вол. Лелет, предс.; Петро Капелюх, кас.; Вас. Микитин, писар.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 4, повідомляє, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, 15. вересня, точно в год. 7.30 вечер в Народнім Домі, 72 Моріс ул. Проситься членів прийти на означений час. — Н. Крайник, предс.; В. Глива, кас.; С. Кусень, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Тов. Любов, від. 370, повідомляє, що мітінґ відбудеться в год. 1-ій пополудни в неділю, 16. вересня, в гали церковній, 127 Порк ул. На порядку дня звичайні місячні наради. Проситься прибути на час. — К. Марущак, предс.; Н. Хабінець, секр.

